

POSTANOWIENIE

Dnia 14 czerwca 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Eugeniusz Wildowicz

w sprawie **T. S.**

oskarżonego z art. 91 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane,
po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu

w dniu 14 czerwca 2023 r.

skargi obrońcy oskarżonego

na wyrok Sądu Okręgowego w Koszalinie z dnia 2 marca 2023 r.,

sygn. akt V Ka 700/22,

uchylający wyrok Sądu Rejonowego w Wałczu

z dnia 11 października 2022 r., sygn. akt II K 464/21

i przekazujący sprawę temu Sądowi do ponownego rozpoznania

p o s t a n o w i ł

1. oddalić skargę,

**2. obciążyć oskarżonego kosztami sądowymi postępowania w
przedmiocie skargi.**

UZASADNIENIE

T. S. został oskarżony o popełnienie szeregu czynów, wypełniających dyspozycję art. 91 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane, polegających na tym, że w dniach 7, 10 i 11 czerwca 2019 r., w W., przy ul.: [...], wykonywał samodzielnie funkcję techniczną w ramach prowadzonej działalności gospodarczej pod nazwą X., mimo braku posiadania do tego odpowiednich uprawnień budowlanych.

Sąd Rejonowy w Wałczu, wyrokiem z dnia 11 października 2022 r., sygn. akt II K 464/21, na podstawie art. 17 § 1 pkt 3 k.p.k. w zw. z art. 1 § 2 k.k. umorzył postępowanie karne przeciwko T. S.

Sąd Okręgowy w Koszalinie, wyrokiem z dnia 2 marca 2023 r., sygn. akt V Ka 700/22, po rozpoznaniu apelacji od wyroku Sądu I instancji wniesionych przez oskarżonego oraz prokuratora (na niekorzyść oskarżonego), uchylił ten wyrok i przekazał sprawę Sądowi Rejonowemu w Wałczu do ponownego rozpoznania, z uwagi na wystąpienie okoliczności, o której mowa w art. 454 § 1 k.p.k.

Obrońca oskarżonego wniósł skargę na orzeczenie Sądu odwoławczego, zaskarżając je w całości i zarzucając:

- rażące naruszenie prawa procesowego, to jest art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k., stanowiące bezwzględną przyczynę odwoławczą, polegające na wydaniu zaskarżonego orzeczenia przez Sąd, który był nienależycie obsadzony, a mianowicie przez sędziego Sądu Okręgowego w K. R. P. który został powołany na powyższe stanowisko postanowieniem Prezydenta RP Nr [...] z dnia [...], gdzie wręczenie nominacji nastąpiło w dniu [...], na wniosek wyrażony w uchwale nr [...] z dnia [...] Krajowej Rady Sądownictwa, wyłonionej w trybie określonym przepisami ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw, czyli po uprzednim skróceniu w sposób niezgodny z Konstytucją Rzeczypospolitej Polskiej kadencji legalnie działającej Rady, a zgodnie z uzasadnieniem wyroku Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej (Wielkiej Izby) z dnia 19 listopada 2019 roku (nr C 585/18, C - 624/18, C 625/18) oraz uchwałą pełnego składu Sądu Najwyższego z dnia 23 stycznia 2020 r. (BSA 1-4110-1/20) stwarza to wątpliwości, co do wpływu sił politycznych na powołanie sędziego, przy czym w niniejszej sprawie wadliwość procesu powołania prowadzi do naruszenia standardu niezawisłości i bezstronności w rozumieniu art. 45 ust. 1 Konstytucji RP, art. 47 Karty Praw Podstawowych Unii Europejskiej oraz art. 6 ust 1 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności,
- naruszenie prawa procesowego, to jest art. 437 § 2 k.p.k., polegające na uchyleniu wyroku Sądu Rejonowego w Wałczu z dnia 11 października 2022 r. i przekazaniu sprawy do ponownego rozpoznania, z jednoczesnym nakazaniem Sądowi I instancji skazania oskarżonego T. S., w sytuacji gdy prawidłowa ocena

zebranego w przedmiotowym postępowaniu materiału dowodowego zgodna z zasadami prawidłowego rozumowania, wskazaniem wiedzy i doświadczenia życiowego jasno wskazywała na konieczność uniewinnienia oskarżonego od zarzuconych mu przestępstw.

Podnosząc powyższe, wniośł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu w postępowaniu odwoławczym.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Skarga nie zasługuje na uwzględnienie.

Instytucja skargi na wyrok sądu odwoławczego została wprowadzona w celu ograniczenia liczby wyroków kasatoryjnych do tych sytuacji, w których przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania sądowi *meriti* jest niezbędne dla realizacji celów postępowania karnego. Zgodnie z treścią art. 437 § 2 k.p.k., sąd odwoławczy może uchylić orzeczenie i przekazać je sądowi I instancji do ponownego rozpoznania tylko w jednym z trzech przypadków: zaistnienia bezwzględnych przyczyn odwoławczych, konieczności przeprowadzenia na nowo przewodu sądowego w całości oraz wówczas, gdy wydanie wyroku reformatoryjnego naruszyłoby regułę *ne peius*, wskazaną w art. 454 § 1 k.p.k.

Zadaniem Sądu Najwyższego, rozpatrującego skargę, zgodnie ze stanowiskiem wyrażonym w uchwale składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 25 stycznia 2018 r., sygn. akt I KZP 13/17, jest skontrolowanie, czy zachodzi tzw. bezwzględna przyczyna odwoławcza z art. 439 § 1 k.p.k., albo czy sąd odwoławczy uchylił wyrok mimo braku formalnych przeszkód określonych w art. 454 k.p.k. do wydania wyroku zmieniającego oraz czy jest konieczne przeprowadzenie w całości przewodu sądowego (art. 437 § 2 *in fine* k.p.k.). Zakres kontroli dokonywanej przez Sąd Najwyższy w tym postępowaniu ogranicza się zatem do zbadania, czy stwierdzone przez sąd odwoławczy uchybienie daje podstawę do wydania orzeczenia kasatoryjnego (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 20 października 2020 r., I KS 9/20). Sąd Najwyższy abstrahuje przy tym od zasadności wydania orzeczenia kasatoryjnego w oparciu o wskazaną w ustawie przesłankę i nie ocenia prawidłowości rozpoznania zarzutów apelacyjnych przez Sąd II instancji. Nie jest bowiem władny, na podstawie przepisu art. 539a § 1 k.p.k.,

do oceny materiału dowodowego przedstawionego w sprawie - rozpoznanie sprawy w tym zakresie należy do sądów powszechnych. Interwencja Sądu Najwyższego w ten zakres orzekania stanowiłaby naruszenie ich kompetencji do rozpoznania sprawy (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 10 lutego 2021 r., V KS 3/21).

Mając na uwadze poczynione wyżej uwagi, nie sposób było uwzględnić wniesioną przez obrońcę skargę. Skarżący nie wykazał bowiem, aby uchylenie wyroku było niedopuszczalne w świetle treści art. 437 § 2 k.p.k., a zarazem nie wystąpiła sygnalizowana w skardze bezwzględna przyczyna odwoławcza z art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. Wprawdzie z nienależytą obsadą sądu, w rozumieniu tego przepisu, mamy do czynienia między innymi wtedy, gdy w składzie sądu bierze udział osoba powołana na urząd sędziego w sądzie powszechnym albo wojskowym na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej w trybie określonym przepisami ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2018 r. poz. 3), jednakże dzieje się tak tylko wtedy, gdy wadliwość procesu powoływania prowadzi, w konkretnych okolicznościach, do naruszenia standardu niezawisłości i bezstronności. Nie może być tu mowy o jakimkolwiek automatyzmie, lecz wymagana jest wnikliwa analiza osoby sędziego w kontekście postępowania nominacyjnego oraz jego postawy w toku postępowania.

Okoliczności, które zdaniem skarżącego wskazują na brak wymaganej bezstronności u sędziego Sądu Okręgowego R. P., o tym wszelako nie świadczą. To, że Sąd odwoławczy w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku wyraził stanowczy pogląd, iż oskarżony T. S. swoim zachowaniem wypełnił znamiona zarzuconych mu przestępstw, w związku z czym zachodzi konieczność uchylenia wyroku Sądu I instancji z uwagi na treść reguły *ne peius*, w żaden sposób nie dowodzi stronniczości sędziego, lecz jest wyrazem swobodnej oceny materiału dowodowego w postępowaniu apelacyjnym. Przywołanie przez Sąd odwoławczy wyroku Sądu Rejonowego w Wałczu z dnia 21 grudnia 2020 r., warunkowo umarzającego postępowanie w stosunku do T. S., mimo zatarcia skazania, również nie świadczy o braku obiektywizmu Sądu, a miało miejsce także w znacznie korzystniejszym dla oskarżonego wyroku Sądu I instancji. Skarżący, uzasadniając twierdzenie o braku bezstronności sędziego rozpoznającego sprawę w instancji odwoławczej, zarzuca

też, iż w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku zawarto „ocenne sformułowanie, że za uniewinnieniem oskarżonego nie przemawia dowód w postaci opinii biegłego sądowego z zakresu budownictwa”. Sąd, przeprowadzając kontrolę odwoławczą, z zasady dokonuje szeregu ocen: dowodów, postępowania stron, procedowania przez sąd etc. – nie ma więc w tym nic nadzwyczajnego, że sformułował sąd odnoszący się do opinii biegłego, nawet jeśli obrońca się z taką oceną nie zgadza. Także inne, niekorzystne dla oskarżonego, oceny materiału dowodowego – w tym m.in. zeznań świadka N. R. – nie dowodzą braku obiektywizmu Sądu, a jedynie przyjęcia przez Sąd odmiennego poglądu, zbieżnego ze stanowiskiem oskarżyciela publicznego. Wreszcie, nie jest prawdą, że Sąd *ad quem* naruszył zasady obiektywizmu, nakazując Sądowi I instancji wydanie wyroku skazującego, pozbawiwszy go w ten sposób możliwości podjęcia samodzielnej oceny materiału dowodowego i swobody orzekania. Kierowane do sądu niższej instancji wskazania, by przy ponownym rozpoznaniu sprawy miał na uwadze argumentację prawną i faktyczną zawartą w punkcie 3.1. i 3.2. uzasadnienia oraz uwagi na temat niezbędnego zakresu postępowania dowodowego, nie ograniczają całkowicie samodzielności decyzyjnej Sądu Rejonowego. Konieczność zamieszczenia wskazań, zawierających zapatrywania prawne i dyrektywy co do dalszego postępowania, wiążących sąd, któremu przekazano sprawę, wynika z treści art. 442 § 2 i 3 k.p.k. Sąd przekazania, rozpoznając sprawę ponownie, rzeczywiście jest zobowiązany zrealizować te wskazania, ale ocenia dowody na podstawie własnego swobodnego przekonania, a nie sugestii co do kierunku ustaleń faktycznych lub oceny dowodów wyrażonych w uzasadnieniu sądu odwoławczego (por. P. Hofmański, S. Zabłocki, Elementy metodyki pracy sędziego w sprawach karnych, Warszawa 2011, str. 522). Biorąc powyższe pod uwagę nie można uznać, że sformułowanie przez Sąd, w składzie którego zasiadał SSO R. P., wskazań i zapatrywań prawnych co do zakresu ponownego rozpoznania sprawy, świadczyło w jakikolwiek sposób o jego stronniczości przy dokonywaniu kontroli odwoławczej. W istocie nie ma więc podstaw, do przypisania temu sędziemu przymiotów braku niezawisłości i bezstronności, powiązanych z jego powołaniem na urząd sędziego Sądu Okręgowego w wadliwej procedurze. Powołanie sędziego sądu powszechnego, który uzyskał nominację w następstwie brania udziału w konkursie

przed Krajową Radą Sądownictwa po 17 stycznia 2018 r., samo przez się nie wystarcza zaś do uznania, że nie spełnia on minimalnego standardu bezstronności, a każdorazowo sąd z jego udziałem jest nienależycie obsadzony w rozumieniu art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. (por. uchwała składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 2 czerwca 2022 r., sygn. akt I KZP 2/22). Dla udowodnienia zaistnienia nienależytej obsady sądu konieczne jest ustalenie *in concreto*, że sędzia, powołany w wadliwej procedurze, nie gwarantuje chociażby minimalnego standardu bezstronności i niezawisłości. To zaś należy uzasadnić odwołując się do testu, którego elementy zostały opisane w uchwałach Sądu Najwyższego z dnia 23 stycznia 2020 r., sygn. akt BSA I-4110-1/20 oraz z dnia 2 czerwca 2022 r., sygn. akt I KZP 2/22 (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 31 sierpnia 2022 r., II KK 85/22). Spełniającej powyższe wymogi argumentacji w sporządzonej skardze obrońca nie zawarł. Legło to u podstaw uznania, że w postępowaniu w niniejszej sprawie nie wystąpiła sygnalizowana bezwzględna przyczyna odwoławcza.

Odnosząc się do drugiego z zarzutów podniesionych w skardze stwierdzić należy, że nie mieści się on w zakresie przewidzianym treścią art. 539a § 3 k.p.k. Obrońca zarzuca bowiem wprost, iż Sąd uchylił wyrok Sądu Rejonowego w Wałczu, „w sytuacji, gdy prawidłowa ocena zebranego w przedmiotowym postępowaniu materiału dowodowego zgodna z zasadami prawidłowego rozumowania, wskazaniem wiedzy i doświadczenia życiowego jasno wskazywała na konieczność uniewinnienia oskarżonego od zarzuconych mu przestępstw”. Zawarty w art. 539a § 3 k.p.k. katalog podstaw wniesienia skargi ma charakter zamknięty i ogranicza się do dwóch uchybień: zaistnienia bezwzględnych przyczyn odwoławczych oraz naruszenia art. 437 § 2 zdanie drugie k.p.k. (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 11 stycznia 2023 r., I KS 35/22). Sąd Najwyższy w postępowaniu w przedmiocie skargi, jak już wspomniano na wstępie, nie ocenia materiału dowodowego przedstawionego w sprawie, a więc kontrola Sądu Najwyższego nie może obejmować kwestii, czy zachowanie oskarżonego wypełnia znamiona czynu zabronionego, do czego w istocie zmierza omawiany zarzut skargi. W konsekwencji, zarzut ów jako wykraczający poza określone w ustawie granice skargi, należy uznać za niedopuszczalny, pozostawiając go bez rozpoznania.

Z tych względów orzeczono jak w postanowieniu, przy czym o kosztach sądowych postępowania w przedmiocie skargi na podstawie art. 636 § 1 k.p.k.

[t.n]